

הגדה של פסח

ביצה

זרוע

מרור
(עלי חסה)

כרפס

חרוסת

מרור
(הקלה של
החסה)

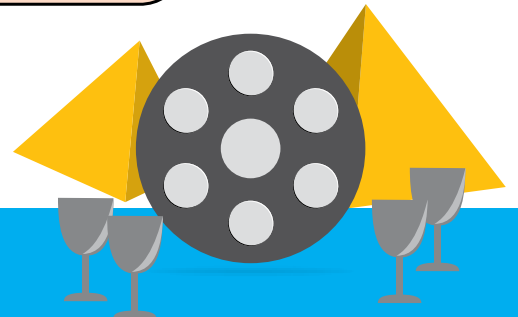

סדר הקערה

הגדה של פסח

בהוצאה לאור מיוחדת ע"י אתר:
[/http://ravinternet.org](http://ravinternet.org) - הרב של האינטרנט -
הצטרפו לניוזלטר השבועי: ravinternet1@gmail.com

סימני הסדר:

קִדְשׁ. וְרַחֵץ. כַּרְפֵּס. יַחַץ. מַגִּיד. רְחֻצָּה. מוֹצִיא. מִצָּה.
מְרוּה. כּוֹרֵךְ. שֵׁלַחַן עוֹרֵךְ. צָפוֹן. בְּרֵךְ. הַלֵּל. נִרְצָה:

קִדְשׁ

מיד כשבא מביהכנ"ס מעמידים כוס שטופה לפני כל אחד מהסועדים, וממלאים יין או מיץ ענבים בכוסות. ומשתדלים שכל אחד ימלא את כוסו של חברו, וכך ישתה כל אחד יין שאחרים מזגו לכוסו כדרך בני מלכים. זוהי הכוס הראשונה מתוך ארבעת הכוסות שיש לשתות בליל פסח.

אומר בלחש: מְזַמּוֹר לְדוֹד אֲדָנִי רְעִי לֹא אֶחָסֶה: בְּנֵאוֹת דָּשָׁא יִרְבִּיצְנִי עַל מֵי מְנַחוֹת יְנַהֲלֵנִי: נִפְשִׁי יִשׁוּבֵב יִנְחֵנִי בְּמַעְגְלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי אֵלֶיךָ בְּגִיא צַלְמוֹת לֹא אֵירָא רַע כִּי אַתָּה עֲמַדִּי שְׁבֻטְךָ וּמִשְׁעֲנֵתְךָ הִמָּה יִנְחַמְנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֵׁלַחַן נֶגֶד צַרְרֵי דְשִׁנְתָּ בְּשִׁמּוֹן רֵאשִׁי כּוֹסֵי רוּיָה: אַךְ טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיֵּי וְשִׁבְתִּי בְּבֵית אֲדָנִי לְאַרְךָ יָמִים:
מגביה את הכוס עם היין בידי ומקדש על היין.

נוסח הקידוש למקרה שבו מציינים את החג בשבת קודש [שישי בערב]

אומר בלחש: וְיֵהִי עֶרֶב וְיֵהִי בֹקֶה:

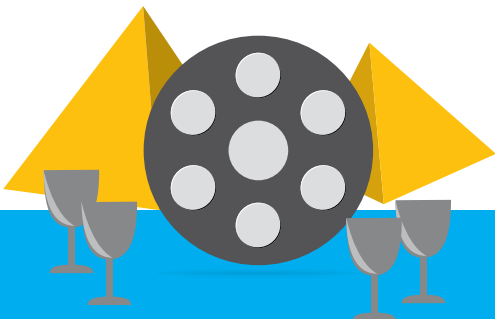
יוֹם הַשְּׁשִׁי. וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם. וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה.
וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בּו שְׁבֹת מְכַל מְלַאכְתּוֹ
אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

אֵלֶּה מוֹעֲדֵי אֲדָנִי מְקַרְאֵי קִדְשׁ, אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
אֶת מוֹעֲדֵי אֲדָנִי אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

סִבְרֵי מְרַנֵּן: עוֹנִים: לְחַיִּים

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן.

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עַם, וְרוּמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן, וְקִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו. וְתַתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה, שְׁבֹתוֹת לְמִנוּחָה וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חֲגִים וְזְמַנִּים לְשִׂשׁוֹן,

אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, וְאֶת יוֹם טוֹב מִקֳרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, זְמַן חֲרוּתֵנוּ בְּאֶהָבָה, מִקֳרָא קֹדֶשׁ, זְכוֹר לַיְצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בְּחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים, וְשַׁבְּתוֹת וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁךָ בְּאֶהָבָה וּבְרָצוֹן, בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הִנְחַלְתָּנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יי, מִקֳדֶשׁ הַשַּׁבָּת וַיִּשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים.

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַחַיִּינוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזְמַן הַזֶּה.

כל אחד מסועדים עושה 'הסיבה': נשען על צד שמאל, מניח כרית על ידית הכסא ונשען עליה, אם אין לו ידית ואין על מה להישען, אפשר להישען אפילו על הסועד שמשמאלו, ושותים לפחות את רוב היין או מיץ הענבים שבכוס הקידוש. נשים פטורות מלהסב על צד שמאל.

יְרֵחָ

נטילים ידיים את הידיים, אבל לא מברכים ברכת "על נטילת ידיים". ונוהגים שמביאים את הנטלה עם קערה לראש הסועדים במקום שבתו, דרך חירות.

כֶּרֶפֶס

לוקחים חתיכה קטנה של 'כרפס', [תפוח אדמה, סלרי, צנון או ירק אחר], טובלים אותה במי מלח ומברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הָאֲדָמָה.

כל אחד מהסועדים אוכל חתיכה קטנה. כשמברכים 'בורא פרי האדמה' מתכוונים שהברכה תהיה גם על ה'מרור' שאותו נאכל בהמשך.

יַיֵּחַ

ראש המשפחה שולף את המצב האמצעי מביין שלושת המצות שמנוחות לפניו על השלחן, ושובר אותה לשני חלקים. את החלק הקטן יותר הוא מחזיר למקומו בין שתי המצות הנתורות, והחלק היותר גדול הוא האפיקומן. עוטפים את האפיקומן במגבת או בכיסוי מיוחד לכך, ומצניעים אותו כדי לאכול אותו אחרי הסעודה.

מִגִּיד

אומרים את ההגדה של פסח, ומשתדלים שגם הילדים יבינו לפחות את הסיפור העיקרי.

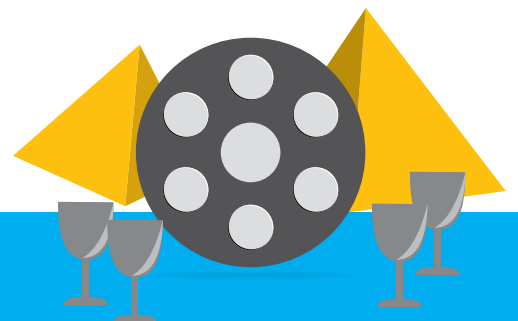
הַרְיֵנִי מוֹכֵן וּמְזוּמָן לְקַיֵּם הַמִּצְוָה לְסַפֵּר בַּיְצִיאַת מִצְרָיִם, לְשֵׁם יְחֻד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתִיהָ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעֲלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

וַיְהִי נוֹעַם אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

הָא לַחֲמָא עֲנִיא דִּי אֲכָלוּ אַבְהַתְנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם. כָּל דְּכַפִּין יִיתִי וַיִּיכּוֹל. כָּל דְּצָרִיךְ יִיתִי וַיִּפְסַח. הַשְׁתָּא הָכָא, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. הַשְׁתָּא עַבְדֵּי, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין:

מוזגים יין או מיץ ענבים לגביע שבו עשינו את הקידוש. כאמור, כל אחד מוזג יין לכוס חברו, כדי שכל אחד ישותה יין או מיץ ענבים שמזגו לו אחרים, וזהו דרך חירות.

הילדים המשתתפים בליל הסדר שואלים את הקושיות, ואם אין ילדים ישאל אחד מהמבוגרים, ואם אדם עורך ליל הסדר לבדו, ישאל את עצמו:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה, הלילה הזה בלוי מצה!

שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות, הלילה הזה (בלוי) מרור!

שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת, הלילה הזה שתי פעמים!

שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין, הלילה הזה בלנו מסבין!

כולם קוראים יחד, ומקיימים בכך מצווה חשובה של 'סיפור יציאת מצרים':

עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו אדני אלהינו משם ביד חזקה ובזרע נטויה. ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו בלנו חכמים, בלנו נבונים, בלנו זקנים, בלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח:

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבני ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה, עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית:

אמר רבי אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא, שנאמר, למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך ומי חייך הימים. כל ימי חייך הלילות. וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה. כל ימי חייך להביא לימות המשיח:

ברוך המקום, ברוך הוא, ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך הוא. כנגד ארבעה בנים דברה תורה:

אחד חכם. ואחד רשע. ואחד תם. ואחד שאינו יודע לשאול:

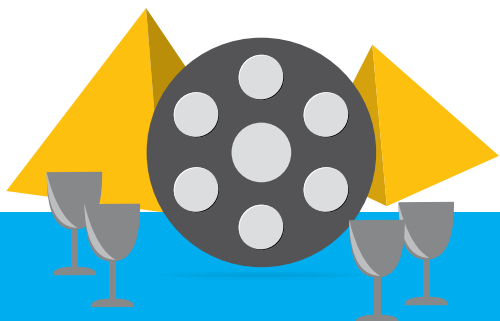
חכם מה הוא אומר. מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה אדני אלהינו אתכם. ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן:

רשע מה הוא אומר. מה העבודה הזאת לכם. לכם ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעקר. ואף אתה הקהה את שגיו ואמור לו. בעבור זה עשה אדני לי בצאתי ממצרים. לי ולא לו. אלו היה שם לא היה נגאל:

תם מה הוא אומר. מה זאת. ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו אדני ממצרים מבית עבדים:

ושאינו יודע לשאול את פתח לו. שנאמר, והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה אדני לי בצאתי ממצרים:

יכול מראש חדש? תלמוד לומר ביום ההוא! אי ביום ההוא יכול מבעוד יום? תלמוד לומר בעבור זה! בעבור זה

לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך!

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו. שנאמר, ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר אדני אלהי ישראל, בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים אחרים: ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולך אותו בכל ארץ כנען וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק, ואתן ליצחק את יעקב ואת עשו, ואתן לעשו את הר שער לרשת אותו, ויעקב ובניו ירדו מצרים:

ברוך שומר הבטחתו לישראל, ברוך הוא, שהקדוש ברוך הוא חשב את הקץ לעשות. כמה שאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים. שנאמר, ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ויעבדום וענו אתם ארבע מאות שנה. וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול:

ראש המסובים מכסה את המצות. מגביהים את הכוס עם היין ואומרים:

והיא שעמדה לאבותינו ולנו. שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם:

מניחים בחזרה את הכוס, ומסירים את הכיסוי מהמצות כדי שיראו אותן או אפילו רק חלק מהן, וממשיכים לומר את ההגדה:

צא ולמד מה בקש לכן הארמי לעשות ליעקב אבינו. שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולכן בקש לעקור את הכל. שנאמר: **ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט, ויהי שם לגוי גדול עצום ורב:**

עכשיו ההגדה מרחיבה ומבארת את הפסוק האחרון:

וירד מצרימה אנוס על פי הדבוח:

ויגר שם, מלמד שלא ירד יעקב אבינו להשתקע במצרים אלא לגור שם. שנאמר, ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנו כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי כבד הרעב בארץ כנען, ועתה ישבו נא עבדיך בארץ גשן: **במתי מעט**, כמה שנאמר בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה ועתה שמך אדני אלהיך ככוכבי השמים לרוב: **ויהי שם לגוי**, מלמד שהיו ישראל מציינים שם:

גדול עצום, כמה שנאמר, ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם:

ורב, כמה שנאמר, רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי ותבאי בעדי עדיים שדים נכנו ושעריך צמח ואת ערם ועריה: ויאעבור עליך ואראך מתבוססת בדמין ואמר לך בדמין חיי ואמר לך בדמין חיי:

הפסוק הבא אחרי הפסוק 'ארמי עובד אבי':

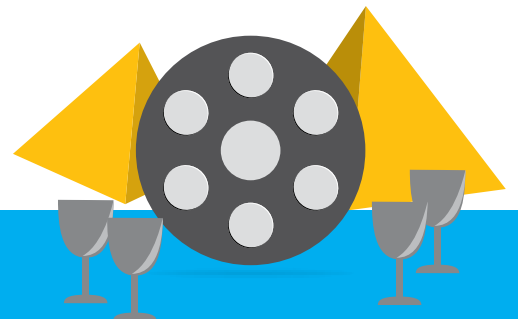
וירעו אתנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבודה קשה:

וירעו אתנו המצרים, כמה שנאמר, הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ:

ויענונו, כמה שנאמר, וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס: **ויתנו עלינו עבודה קשה**, כמה שנאמר, ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרה:

פסוק נוסף שבא אחרי שני הקודמים:

ונצעק אל אדני אלהי אבותינו, וישמע אדני את קלנו וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו:

וּנְצַעַק אֶל אֱדֹנָי אֱלֹהֵי אַבְוֹתֵינוּ, כְּמָה שֶׁנִּצְאָמָה, וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּאָּחֲזוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבָדָה וַיִּזְעָקוּ, וַתַּעַל שְׁוַעְתָּם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבָדָה:

וַיִּשְׁמַע אֱדֹנָי אֶת קִלְנוֹ, כְּמָה שֶׁנִּצְאָמָה וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב: וַיֵּרָא אֶת עַנְיָנוּ, זֶה פְרִישׁוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ. כְּמָה שֶׁנִּצְאָמָה, וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּדַע אֱלֹהִים: וְאֶת עַמְלָנוּ, אֵלוֹ הַבְּנִיִּים. כְּמָה שֶׁנִּצְאָמָה, כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיֵּאֱכָה תִשְׁלִיכוּהוּ וְכָל הַבֵּת תַּחֲיוּן: וְאֶת לַחֲצָנוּ, זֶה הַדְּחָק. כְּמָה שֶׁנִּצְאָמָה, וְגַם רֵאִיתִי אֶת הַלַּחֲץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לוֹחֲצִים אוֹתָם:

הַפְסוֹק הַבֹּא:

וַיּוֹצֵאנוּ אֶדֹנָי מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֶעַ נְטוּיָה וּבְמִצְרַיִם גָּדוֹל וּבְאֵתוֹת וּבְמוֹפְתִים:

וַיּוֹצֵאנוּ אֶדֹנָי מִמִּצְרַיִם, לֹא עַל יְדֵי מַלְאָךְ וְלֹא עַל יְדֵי שָׂרָף וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ. אֲלֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֲצָמוֹ. שֶׁנִּצְאָמָה וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה וְהַפִּיתִי כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאֲדָם וְעַד בְּהֵמָה וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעֲשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי אֶדֹנָי: - וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה, אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ וְהַפִּיתִי כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי וְלֹא שָׂרָף. וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעֲשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי וְלֹא הַשְּׁלִיחַ. אֲנִי אֶדֹנָי, אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵה:

בְּיַד חֲזָקָה, זֶה הַדְּבָרָה כְּמָה שֶׁנִּצְאָמָה, הִנֵּה יָד אֶדֹנָי הַיְהוָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בְּשָׂדֶה בְּסוֹסִים בְּחֲמוּרִים בְּגַמְלִים בְּבָקָר וּבְצֹאן דָּבָר כְּבֹד מֵאֲדָ:

וּבְזֹרֶעַ נְטוּיָה, זֶה הַחֲרָב. כְּמָה שֶׁנִּצְאָמָה, וְחֲרַבְוּ שְׁלוֹפָה בְּיַדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַיִם:

וּבְמִצְרַיִם גָּדוֹל, זֶה גְלוּי שְׁכִינָה. כְּמָה שֶׁנִּצְאָמָה, אוֹ הַנִּסָּה אֱלֹהִים לְבֹא לְקַחַת לוֹ גוֹי מְקַרֵּב גוֹי בְּמִסּוֹת בְּאֵתוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמַלְחָמָה וּבְיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֶעַ נְטוּיָה וּבְמִצְרַיִם גָּדוֹלִים כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם אֶדֹנָי אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיךְ:

וּבְאֵתוֹת, זֶה הַמַּטָּה. כְּמָה שֶׁנִּצְאָמָה, וְאֵת הַמַּטָּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיַדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בוֹ אֶת הָאֵתוֹת:

וּבְמוֹפְתִים זֶה הַדָּם. כְּמָה שֶׁנִּצְאָמָה וְנִתְתִּי מוֹפְתִים בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

כַּשֶּׁאוֹמְרִים "דָּם וְאֵשׁ וְתַמְרוֹת עֵשֶׂן", שׁוֹפְכִים מֵהַכּוֹס מֵעַט יוּן:

דָּם, וְאֵשׁ, וְתַמְרוֹת עֵשֶׂן:

הַסֵּבֵר נוֹסֵף לַפְסוֹק שְׁבִיאָרְנוּ מְקוּדָם:

דָּבָר אַחֵה, בְּיַד חֲזָקָה שְׁתִּים. וּבְזֹרֶעַ נְטוּיָה שְׁתִּים. וּבְמִצְרַיִם גָּדוֹל שְׁתִּים. וּבְאֵתוֹת שְׁתִּים. וּבְמוֹפְתִים שְׁתִּים. אֵלוֹ עֶשֶׂר מִכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם וְאֵלוֹ הֵן:

עַל כָּל מִכָּה שְׁאוֹמְרִים, שׁוֹפְכִים מֵעַט יוּן מֵהַכּוֹס

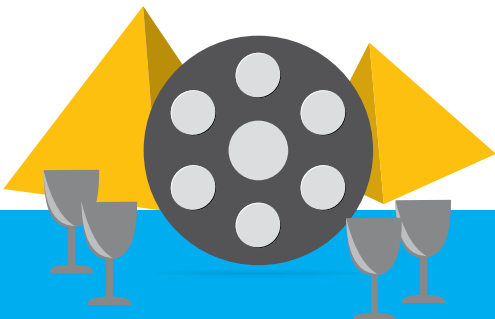
דָּם. צְפָרְדַּע. כְּנִים. עָרוֹב. דָּבָר. שְׁחִין. בְּרָד. אֲרָבָה. חֲשָׁן. מִכַּת בְּכוֹרוֹת:

גַּם כַּשֶּׁאוֹמְרִים דַּצ"ךְ עַד"ש בַּבַּח"ב שׁוֹפְכִים שְׁלוֹשׁ פַּעֲמִים מֵעַט יוּן מֵהַכּוֹס.

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סְמָנִים: דַּצ"ךְ עַד"ש בְּאֵתוֹת:

רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר, מִנֵּין אֶתְּהָ אוֹמֵר שֶׁלְקוֹ הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם עֶשֶׂר מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לְקוֹ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת. בְּמִצְרַיִם מָה הוּא אוֹמֵר, וַיִּאֲמְרוּ הַחֲרָטְמִים אֶל פְּרַעֲוֶה אֲצַבַּע אֱלֹהִים הִיא. וְעַל הַיָּם מָה הוּא אוֹמֵר, וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה אֶדֹנָי בְּמִצְרַיִם וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת אֶדֹנָי וַיִּאֲמִינוּ בִּיהוָה וּבְמִשָּׁה עַבְדּוֹ. כְּמָה לְקוֹ בְּאֲצַבַּע עֶשֶׂר מִכּוֹת. אֲמֹר מַעֲתָה, בְּמִצְרַיִם לְקוֹ עֶשֶׂר מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לְקוֹ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, מִנֵּין שֶׁכָּל מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם הִיְתָה שֶׁל אֲרַבַּע מִכּוֹת.

שְׁנֵאָמָה, יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מִלְּאֲכֵי רָעִים. עֲבָרָה אַחַת. וְזַעַם שְׁתֵּי־יָמִים. וְצָרָה שְׁלֹשׁ מִשְׁלַחַת מִלְּאֲכֵי רָעִים אַרְבַּע. אֲמֹר מַעֲתָה, בְּמִצְרַיִם לָקוּ אַרְבָּעִים מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ מָאֲתִים מִכּוֹת:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, מִנֵּי־ן שְׁכַל מִכָּה וּמִכָּה שְׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם הִיָּתָה שֶׁל חֲמֵשׁ מִכּוֹת. שְׁנֵאָמָה, יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מִלְּאֲכֵי רָעִים. חֲרוֹן אַפּוֹ אַחַת. עֲבָרָה שְׁתֵּי־יָמִים. וְזַעַם שְׁלֹשׁ וְצָרָה אַרְבַּע. מִשְׁלַחַת מִלְּאֲכֵי רָעִים חֲמֵשׁ. אֲמֹר מַעֲתָה בְּמִצְרַיִם לָקוּ חֲמֵשִׁים מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמֵשִׁים וּמָאֲתִים מִכּוֹת:

כִּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עָלֵינוּ:

אלו הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים **דִּינֵנוּ:**

אלו עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, וְלֹא עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם **דִּינֵנוּ:**

אלו עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם, וְלֹא הִרְגָה אֶת בְּכוֹרֵיהֶם **דִּינֵנוּ:**

אלו הִרְגָה אֶת בְּכוֹרֵיהֶם, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם **דִּינֵנוּ:**

אלו נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם, וְלֹא קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם **דִּינֵנוּ:**

אלו קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, וְלֹא הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחַרְבָּה **דִּינֵנוּ:**

אלו הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחַרְבָּה, וְלֹא שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ **דִּינֵנוּ:**

אלו שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ, וְלֹא סָפַק צָרְכֵנוּ בְּמִדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה **דִּינֵנוּ:**

אלו סָפַק צָרְכֵנוּ בְּמִדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה, וְלֹא הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן **דִּינֵנוּ:**

אלו הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת **דִּינֵנוּ:**

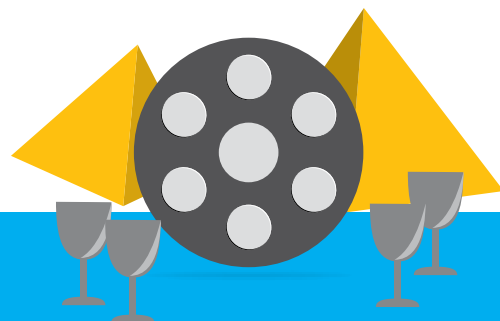
אלו נָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת, וְלֹא קָרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינַי **דִּינֵנוּ:**

אלו קָרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינַי, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה **דִּינֵנוּ:**

אלו נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְלֹא הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל **דִּינֵנוּ:**

אלו הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא בָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַבְּחִירָה **דִּינֵנוּ:**

עַל אַחַת כִּמָּה וְכִמָּה טוֹבָה כְּפוּלָה וּמְכַפֶּלֶת לְמָקוֹם עָלֵינוּ. שְׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם. וְעָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים. וְעָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם. וְהִרְגָה אֶת בְּכוֹרֵיהֶם. וְנָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם. וְקָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם. וְהֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחַרְבָּה. וְשָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ. וְסָפַק צָרְכֵנוּ בְּמִדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה. וְהֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן. וְנָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת. וְקָרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינַי. וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה. וְהִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּבָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַבְּחִירָה לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ:

מי שאינו מספיק לומר את כל ההגדה, או שמחסיר ממנה חלקים, כמו אשה המטפלת בתינוק, או ילדים שאין להם סבלנות לאמירת הטקסט המלא, יקפידו לומר לפחות "פסח מצה ומרור".

רְבֹן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר, כֹּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלּוּ בְּפֶסַח לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּבָתוֹ, וְאֵלּוּ הֵן:

פֶּסַח. מִצָּה. וּמְרוֹר.

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בְּזִמְנָן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם עַל שׁוּם מָה. עַל שׁוּם שֶׁפֶּסַח הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בְּתֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. שְׁנֵאָמַר, וְאָמַרְתֶּם זִבְחַ פֶּסַח הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר פֶּסַח עַל בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם וְאֶת בְּתֵינוּ הִצִּיל וַיִּקַּד הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲוּ:

ראש המשפחה אווז המצה בידו ומראה אותה לסועדים:

מִצָּה זֶה שֶׁאֵנּוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה. עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצַקֵּם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּגְאָלָם. שְׁנֵאָמַר, וַיֹּאפּוּ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגַת מִצּוֹת כִּי לֹא חָמַץ כִּי גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהֵמָה וְגַם צָדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם:

אווז המרור בידו ומראה אותו למסובין:

מְרוֹר זֶה שֶׁאֵנּוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה. עַל שׁוּם שֶׁמְרָרו הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. שְׁנֵאָמַר, וַיִּמְרָרו אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבְלִבָּנִים וּבְכָל עַבְדָּה בְּשָׂדֵה אֶת כָּל עַבְדָּתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרְךָ:

בְּכָל דּוֹר וְדוֹר חֵיב אָדָם לְרְאוֹת אֶת עֲצֻמוֹ כְּאֵלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם. שְׁנֵאָמַר, וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעַבּוֹר זֶה עָשָׂה אֲדָנִי לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. לֹא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּלִבָּד גָּאֵל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא אִף אוֹתָנוּ גָּאֵל עִמָּהֶם. שְׁנֵאָמַר, וְאוֹתָנוּ הוֹצִיָא מִשָּׁם לְמַעַן הִבִּיֵא אוֹתָנוּ לְתֵת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבוֹתֵינוּ:

מכסים את המצות, וכל אחד מהסועדים מרים מעט את כוסו ומחזיק אותה:

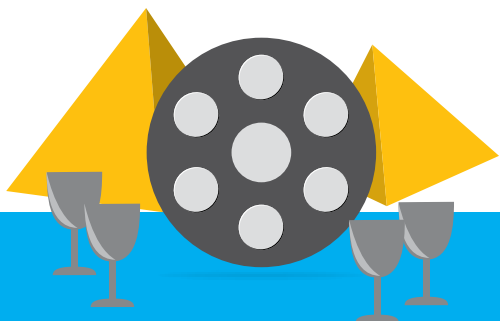
לְפִיכֶן אֲנַחְנוּ חֵיבִים לְהוֹדוֹת לְהִלָּל לְשַׁבַּח לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדָּר לְבָרֵךְ לְעַלָּה וּלְקַלֵּס לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנְּסִים הָאֵלּוּ. הוֹצִיָאנוּ מֵעַבְדוֹת לְחֵרוֹת, מִיַּגוֹן לְשִׁמְחָה, וּמֵאֲבָל לְיוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל, וּמִשְׁעַבּוֹד לְגְאָלָה, וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁיחָה חֲדָשָׁה הַלְלוּיָהּ:

מניחים את הכוס ושוב מסירים את הכיסוי של המצות:

הַלְלוּיָהּ הִלְלוּ עַבְדֵי אֲדָנִי הִלְלוּ אֶת שֵׁם אֲדָנִי. יְהִי שֵׁם אֲדָנִי מְבָרַךְ מְעַתָּה וְעַד עוֹלָם. מִמְזַרְח שְׁמֵשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהִלָּל שֵׁם אֲדָנִי: כֹּס עַל כָּל גּוֹיִם אֲדָנִי עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ. מִי פִּיהוֹ אֱלֹהֵינוּ הַמְּגַבִּיחֵי לְשִׁבְתָּ. הַמְּשַׁפִּילֵי לְרְאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. מִקִּימֵי מַעְפָּר דָּל מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן. לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ. מוֹשִׁיבֵי עֲקָרֹת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שְׁמַחָה הַלְלוּיָהּ.

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מַעַם לַעֲזֵ. הִיְתָה יְהוּדָה לְקַדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְשֻׁלוֹתָיו. הַיָּם רָאָה וְנִסַּח הַיַּרְדֵּן יֹסֵב לְאַחוֹר. הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבֻעוֹת כְּבָנֵי צֹאן. מַה לָּךְ הַיָּם כִּי תִנּוּס הַיַּרְדֵּן תִּסָּב לְאַחוֹר. הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבֻעוֹת כְּבָנֵי צֹאן. מִלְפָּנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אָרֶץ מִלְפָּנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הַהֶפְכִי הַצּוֹר אֲגַם מִיָּם חֲלַמִּישׁ לְמַעֲיָנוּ מִיָּם.

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר גָּאֵלָנוּ וְגָאֵל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, וְהִגִּיעָנוּ הַלְלוּיָהּ הַזֶּה לְאַכֵּל בּוֹ מִצָּה וּמְרוֹר. כֵּן אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יִגִּיעָנוּ לְמוֹעֲדִים וְלְרַגְלִים אַחֲרִים הַבָּאִים לְקַרְאֵת לְשִׁלּוּם, שְׁמִחִים בְּבִנְיָן עִירָךְ, וְשֹׁשֵׁים בְּעַבְדוֹתֶךָ, וְנֹאכֵל שֵׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפֶּסַחִים (כְּמוֹצ"ש אוֹמְרִים: מִן הַפֶּסַחִים וּמִן הַזְּבָחִים) אֲשֶׁר יִגִּיעַ

דָּמָם עַל קִיר מִזְבֵּחַךְ לְרָצוֹן וְנוֹדָה לְךָ שִׁיר חֲדָשׁ עַל גְּאֻלַּתְנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ:
בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

שתיית הכוס השניה

אחרי ששתינו את הכוס הראשונה בסיום הקידוש, שותים כעת את הכוס השניה. הנני מוכן ומזומן לקיים מצות כוס שני של ארבע כוסות. לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא טמיר ונגעלם בשם כל ישראל: ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

יש להסב ולהישען על צד שמאל כששותים את היין את מיץ הענבים כמו בשתיית הכוס הראשונה. צריך להשתדל לשתות את רוב היין שבכוס. נשים פטורות מלהסב.

רחצה

נטלים את הידיים לקראת הסעודה, ומברכים 'על נטילת ידיים'

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם:

מוציא מצה

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות אכילת מצה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא טמיר ונגעלם בשם כל ישראל: ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

מרימים את שלושת המצות, שתיים שלמות והאמצעית שבורה, ומברכים:

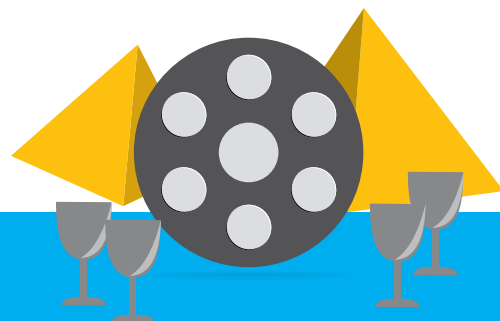
בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מַצָּה:

יש להסב ולהישען על צד שמאל כששותים את היין את מיץ הענבים כמו בשתיית הכוס הראשונה. צריך להשתדל לשתות את רוב היין שבכוס. נשים פטורות מלהסב.

יש להקפיד שכל אחד מהסועדים [למעט ילדים קטנים או חולים וקשישים], יאכל לפחות 'כזית' מצה [בערך שליש של מצה מרובעת].

ראוי שראש המסובים יחלק לכל אחד מהסועדים חתיכה קטנה מהמצה העליונה וחתיכה קטנה מהמצה האמצעית, והסועדים יוסיפו על החתיכות הקטנות עוד מצה כדי שתהיה להם ביחד כמות של 'כזית'.

מְרוֹר

הַנְּגִי מוֹכֵן וּמִזְמוֹן לְקַיֵּם מִצְוֹת אֲכִילַת מְרוֹר לְשֵׁם יְחִוּד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהָ בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוֹ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל: וְיֵהִי נוֹעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה:

לוקחים כזית מרור (קרוב ל-30 גרם) וטובלים בחרוסת.

מומלץ להשתמש למרור בעלי חסה, ואפילו מי שמנהג אבותיו להשתמש בסוגים אחרים של מרור, כדאי שייתן לסועדים גם חסה, כדי שיוכלו לאכול לפחות 'כזית', דבר שקשה מאוד לעשות כשאוכלים מיני מרור אחרים כמו חזרת וכדו'.

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מְרוֹר:

אוכלים את המרור בלי להסב על צד שמאל

כּוֹרֵךְ

אחרי שאכלנו מצה, ואכלנו מרור, אנחנו אוכלים פעם נוספת מצה ומרור יחדיו:

לוקחים כזית מהמצה השלישית שנשארה שלמה עד עכשיו, ויחד איתה כזית מרור, ועוטפים את המרור במצה מלמעלה ומלמטה, כמו סנדוויץ'.
אומרים כך:

**זָכַר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלָּל. כֵּן עָשָׂה הַלֵּל. בְּזִמְן שְׂפִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיֵּם הָיָה כּוֹרֵךְ פֶּסַח
מִצָּה וּמְרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד לְקַיֵּם מֵה שְׁנָאָמַר עַל מִצְוֹת וּמְרוֹרִים יֹאכְלֵהוּ:**

אוכלים את הסנדוויץ של המצה והמרור ב'הסיבה', כלומר נשענים על צד שמאל עד שמסיימים לאכול את הכריך.

שְׁלַחַן עוֹרֵךְ

אוכלים את סעודת החג, מצות, דגים, מרק ובשר, כל אחד כרצונו, לכבוד שמחת החג [והשבת].

צָפּוּן

הַנְּגִי מוֹכֵן וּמִזְמוֹן לְקַיֵּם מִצְוֹת אֲכִילַת אֶפִיקוֹמֵן לְשֵׁם יְחִוּד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהָ בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוֹ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל: וְיֵהִי נוֹעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה:

מוציאים את ה'אפיקומן' שהצנענו לפני אמירת ההגדה, נשענים על צד שמאל ואוכלים שתי חתיכות בגודל של 'כזית', או לפחות 'כזית' אחד למי שקשה לו לאכול.

בְּרִיךְ

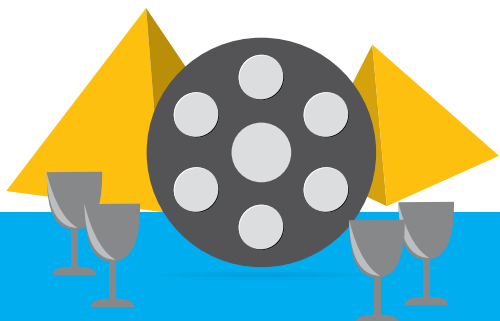
מוזגים יין או מיץ ענבים לגביעים של כל המסובים סביב השולחן, כל אחד מוזג לחברו כמו בכוסות הקודמות.

נטילים ידיים לשםק"מ'מים אחרונים'. ואם סועדים יחדיו שלושה גברים שהגיעו לגיל מצוות, צריכים לזמן.

המזמן אומר: בְּרִשׁוֹתְכֶם! (יש אומרים: הַב לָן וְנִבְרִיךְ לְמַלְכָּא עֲלָא קְדִישָׁא).

עונים: שְׂמִימִים!

המזמן: בְּרִשׁוֹת מַלְכָּא עֲלָא קְדִישָׁא (בשבת: וּבְרִשׁוֹת שְׂבֵת מַלְכְּתָא) וּבְרִשׁוֹת יוֹמָא טְבָא קְדִישָׁא וּבְרִשׁוֹת מוֹרֵי וְרִבּוּתֵי וּבְרִשׁוֹתְכֶם נִבְרֵךְ (אם יש שם עשרה גברים או יותר מוסיף: אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ.

עונים: בְּרוּךְ (אם הם עשרה או יותר: אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבְטוֹבוֹ (הַגְּדוֹל תְּמִיד) חַיֵּינוּ.

הַמְזוּנֵנוּ חוֹזֵר אַחֲרֵיהֶם: בְּרוּךְ (אם הם עשרה או יותר: אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבְטוֹבוֹ (הַגְּדוֹל תְּמִיד) חַיֵּינוּ.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל הַזֶּה אוֹתָנוּ וְאֵת הָעוֹלָם כְּלוּ בְטוֹבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד בְּרִיּוּחַ וּבְרַחֲמִים רַבִּים. נִתֵּן לָחֵם לְכָל-בָּשָׂר. כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. וּבְטוֹבוֹ הַגְּדוֹל תְּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ וְאֵל יַחְסֵר לָנוּ מִזֶּן (תְּמִיד) לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הוּא אֵל זָן וּמְפָרֵס לְכָל-יְשׁוּלָחָנוּ עָרוּךְ לְכָל. וְהִתְקִין מַחְיָה וּמִזוֹן לְכָל-בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא בְּרַחֲמָיו וּבְרַב חֶסֶדָיו פָּאֵמוֹר. פּוֹתַח אֶת-יָדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-חַי רִצּוֹן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַזֶּה אֵת הַכֹּל.

נִוְדָה לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֹבָה בְּרִית וְתוֹרָה חַיִּים וּמִזוֹן. עַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבְדִּים. וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׁרָנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְמַדְתָּנוּ. וְעַל חֻקֵּי רִצּוֹנְךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים וּמִזוֹן שֶׁאַתָּה זָן וּמְפָרֵס אוֹתָנוּ.

וְעַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבַרְכִים אֶת שְׁמִךְ פָּאֵמוֹר וְאֲכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבְרַכְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיךָ עַל-הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַתְּ-לָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמְזוֹן.

רַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. וְעַל הַיַּכְלָךְ. וְעַל מְעוֹנְךָ. וְעַל דְּבִירְךָ. וְעַל הַבַּיִת הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמִיךָ עָלָיו. אֲבִינוּ! רַעֲנוּ. זִוְנֵנוּ. פָּרַסְנוּ. כִּלְכַלְנוּ. הַרְוִיחְנוּ הַרְוּחַ לָנוּ מִהֲרָה מְכֹל-צָרוֹתֵינוּ. וְנָא אֵל תַּצְרִיכֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לִידֵי מַתְנוּת בְּשָׂר וָדָם. וְלֹא לִידֵי הַלּוֹאָתָם. אֲלֵא לִידְךָ הַמְלָאָה וְהַרְחֹבָה. הַעֲשִׂיָה וְהַפְתּוּחָה. יְהִי רִצּוֹן שְׁלֵא גְבוּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְלֹא נִכְלָם לְעוֹלָם הַבָּא. וּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחְךָ תַּחְזִירָנָה לְמְקוֹמָהּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.

בִּשְׁבַת מוֹסִיפִים: רַצָּה וְהַחֲלִיצָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשַּׁבָּעִי. הַשְּׁבַת הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. כִּי יוֹם גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ הוּא מְלַפְנֶיךָ. נְשִׁבוֹת בּוֹ וְנִנּוּחַ בּוֹ וְנִתְעַנֵּג בּוֹ כְּמִצְוֹת חֻקֵּי רִצּוֹנְךָ. וְאֵל תְּהִי צָרָה וְיִגוֹן בְּיוֹם מְנוּחָתָנוּ. וְהִרְאָנוּ בְּנִחְמַת צִיּוֹן בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַנְּחֻמוֹת. וְהִגַּם שְׂאֲכַלְנוּ וְשִׁתִּינוּ חֶרְבֵן בֵּיתְךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ לֹא שָׁכַחְנוּ. אֵל תִּשְׁכַּחְנוּ לְנִצָּח וְאֵל תִּזְנַחְנוּ לְעַד. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנוּן וְרַחוּם אַתָּה.

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיִבּוֹא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצָה וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר זְכוֹרֵינוּ וְזָכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זָכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ, וְזָכְרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, וְזָכְרוֹן כָּל-עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפַלְיָה לְטוֹבָה, לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מְקַרָּא קִדְשׁ הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, וּפְקַדְנוּ בּוֹ לְכַרְכָּה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים, בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וּרַחֲמִים. חוּס וְחַנּוּן וְחַמֵּל וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנוּן וְרַחוּם אַתָּה.

וְתַבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם. (בְּכַתּוּב: אָמֵן).

אם שכח לומר בשבת 'רצה', ולא התחיל 'הטוב והמטיב', אומר כאן:

(בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנִּתֵּן שְׂבַתוֹת לְמְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה לְאוֹת וּלְבָרִית. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ הַשְּׁבַת).

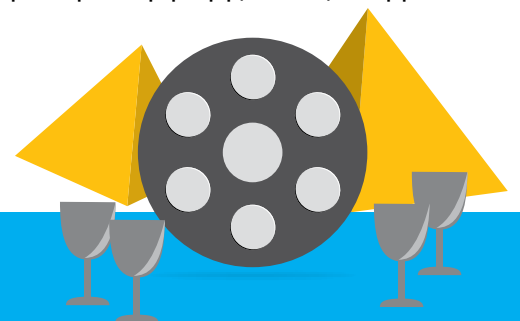
אם שכח לומר 'עלה ויבוא', ולא התחיל 'הטוב והמטיב', יאמר כאן:

(בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנִּתֵּן יָמִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְשִׁשּׁוֹן וּלְשִׁמְחָה, אֵת יוֹם (הַשְּׁבַת הַזֶּה וְאֵת יוֹם) חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, אֵת יוֹם טוֹב מְקַרָּא קִדְשׁ הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמִינִים).

אם שכח לומר 'רצה' ו'יעלה ויבוא' ביום טוב שחל בשבת, ולא התחיל 'הטוב והמטיב', אומר כאן:

(בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנִּתֵּן שְׂבַתוֹת לְמְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה לְאוֹת וּלְבָרִית, וְיָמִים טוֹבִים לְשִׁשּׁוֹן וּלְשִׁמְחָה, אֵת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ הַשְּׁבַת וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמִינִים).

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, (לְעַד) הָאֵל אֲבִינוּ, מְלַכְנוּ, אֲדִירָנוּ, בּוֹרְאָנוּ, גּוֹאֲלָנוּ, קְדוֹשְנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב, רוֹעֵנוּ רוֹעָה יִשְׂרָאֵל, הַמְּלַךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל, שֶׁבְכָל יוֹם וְיוֹם הוּא הִיטִיב לָנוּ, הוּא מִיטִיב לָנוּ, הוּא יִיטִיב לָנוּ, הוּא גְּמָלָנוּ, הוּא גּוֹמְלָנוּ, הוּא יְגַמְלָנוּ לְעַד חֵן וְחֶסֶד וּרְחֻמִּים וְרִיּוּחַ וְהַצְלָה וְכָל-טוֹב.

הרחמן הוא ישתבח על כבודו.
הרחמן הוא ישתבח בשמים ובארץ.
הרחמן הוא ישתבח בנו לדור דורים.
הרחמן הוא קרן לעמו ירים.
הרחמן הוא יתפאר בנו לגצח נצחים.
הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד ולא בבזוי, בהתר ולא באסור, בנחת ולא בצער.
הרחמן הוא יתן שלום בינינו.
הרחמן הוא ישלח ברכה רוחה והצלחה בכל מעשה ידיו.
הרחמן הוא יצליח את דרכינו.
הרחמן הוא ישבר על גלות מהרה מעל צוארנו.
הרחמן הוא יוליכנו מהרה קוממיות בארצנו.
הרחמן הוא ירפאנו רפואה שלמה, רפואת הנפש ורפואת הגוף.
הרחמן הוא יפתח לנו את ידו הרחבה.
הרחמן הוא יברך כל אחד ואחד ממנו בשמו הגדול, כמו שנתברכו אבותינו, אברהם יצחק ויעקב, בכל מכלל כל, כן יברך אותנו יחד ברכה שלמה, וכן יהי רצון ונאמר אמן.
הרחמן הוא יפרש עלינו סכת שלומי.
בשבת: הרחמן הוא ינחילנו עולם שכלו שבת ומנוחה לחיי העולמים.
הרחמן הוא ינחילנו (ל)יום שכלו טוב.
הרחמן הוא יטע תורתו ואהבתו בלבנו ותהיה יראתו על פנינו לבלתי נחטא, ויהיו כל מעשינו לשם שמים.

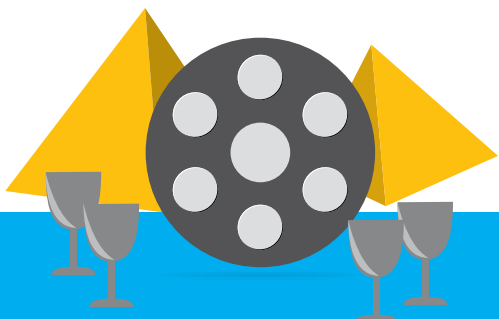
ברכת האורח:

הרחמן הוא יברך את השלחן הזה שאכלנו עליו, ויסדר בו כל מעדני עולם, ויהיה כשלחנו של אברהם אבינו עליו השלום. כל רעב ממנו יאכל, וכל צמא ממנו ישתה, ואל יחסר ממנו כל טוב לעד ולעולמי עולמים, אמן. הרחמן הוא יברך את בעל הבית הזה ובעל הסעדה הזאת, הוא ובניו ואשתו וכל אשר לו, בבנים שיחיו ובנכסים שירבו. ברוך יהוה חילו ופעל ידיו תרצה, ויהיו נכסיו ונכסיו מצלחים וקרוכים לעיר, ואל יזדקק לפניו ולא לפניו שום דבר חטא והרהור עון, שש ושמת כל הימים בעשר וכבוד מעתה ועד עולם, לא יבוש בעולם הזה ולא יכלם לעולם הבא, אמן כן יהי רצון.

הרחמן הוא יחיינו ויזכנו ויקרבנו לימות המשיח ולבנין בית המקדש ולחיי העולם הבא. מגדול ישועות מלכו ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם. כפירים רשו ורעבו ודרשי יהוה לא יחסרו כל טוב. נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם. כל היום חונן ומלנה וזרעו לברכה. מה שאכלנו יהיה לשבעה, ומה ששתינו יהיה לרפואה, ומה שהותרנו יהיה לברכה, כדכתיב: ויתן לפניהם ויאכלו ויותרו כדבר יהוה. ברוכים אתם ליהוה עשה שמים וארץ. ברוך הגבר אשר יבטח ביהוה והיה מבטחו. יהוה עז לעמו יתן יהוה יברך את עמו בשלום. עושה שלום במרומו הוא ברחמינו ועשה שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ואמרו אמן.

שותים את הכוס השלישית:

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות כוס שלישי מארבע כוסות. לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו על ידי ההוא טמיר ונגעלם בשם כל ישראל: ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידיו כוננה עלינו ומעשה ידיו כוננהו:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

נשענים על צד שמאל ושותים את היין שבכוס.

מעמידים כוס במרכז השולחן, ומוזגים לתוכה יין או מיץ ענבים, וזוהי כוסו של אליהו הנביא זכור לטוב.

פותחים את הדלת ואומרים:

שְׂפוּךְ חֲמַתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ:

כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נֹהוּ הַשָּׁמוֹ: שְׂפָךְ עֲלֵיהֶם זַעֲמָךְ וַחֲרוֹן אַפֶּךָ יִשִּׁיגֵם: תִּרְדּוּף בְּאֵף וְתִשְׁמִידִם מִתַּחַת שָׁמַי אֲדֹנָי:

הלל

מוזגים יין או מיץ ענבים לכוסו של כל אחד מהמסובים, וגם הפעם כל אחד מוזג לחברו.

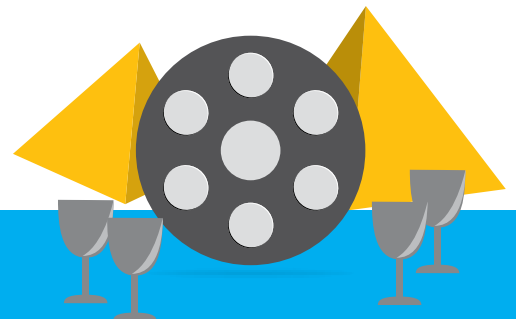
לא לנו אֲדֹנָי לא לנו כי לשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד עַל חֲסִדְךָ עַל אֲמַתְךָ לְמָה יֵאמְרוּ הַגּוֹיִם אִיָּה נָא אֱלֹהֵיהֶם. וְאֵלֵינוּ בְּשִׁמְךָ כָּל אֲשֶׁר חִפָּץ עֲשֵׂה. עֲצִיבֵיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מִעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם. פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינֵי לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ. אֲזַנֵּי לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶף לָהֶם וְלֹא יִרְחִיחוּ. יְדֵיהֶם וְלֹא יִמְיִשוּן וְגִלְיָהֶם וְלֹא יִהְלְכוּ לֹא יִהְיוּ בְּגִרוֹנָם. כְּמוֹתֵם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם כָּל אֲשֶׁר בְּטַח בָּהֶם. יִשְׁרָאֵל בְּטַח בִּיהוָה עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא. בֵּית אֶהְרֹן בְּטַחוּ בִּיהוָה עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא. אֲדֹנָי זָכְרָנוּ יְבָרַךְ יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׁרָאֵל יְבָרַךְ אֶת בֵּית אֶהְרֹן. יְבָרַךְ יִרְאֵי אֲדֹנָי הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים. יִסֹּף אֲדֹנָי עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם. בְּרוּכִים אַתֶּם לִיהוָה עֲשֵׂה שְׁמִים וְאֶרֶץ. הַשְּׁמִים שְׁמִים לִיהוָה וְהָאֶרֶץ נָתַן לְבְנֵי אָדָם. לֹא הַמֵּתִים יִהְלְלוּ יָהּ וְלֹא כָּל יְרֵדֵי דוֹמָה. וְאֲנַחְנוּ נְבָרַךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּ יָהּ.

אֶהְבְּתִי כִּי יִשְׁמַע אֲדֹנָי אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנֵי. כִּי הִטָּה אֲזָנוֹ לִי וּבְיָמֵי אֶקְרָא. אֶפְפוּנֵי חֲבֵלֵי מוֹת וּמִצְרֵי שְׂאוּל מִצְאוּנֵי צָרָה וְיִגוֹן אֶמְצָא. וּבְשֵׁם אֲדֹנָי אֶקְרָא אָנָּה אֲדֹנָי מְלִטָּה נַפְשִׁי חֲנוּן אֲדֹנָי וְצַדִּיק וְאֵלֵינוּ מֵרַחֵם. שְׁמֵר פְּתָאִים אֲדֹנָי דְלוֹתֵי וְלִי יִהְיֶשֶׁע. שׁוּבֵי נַפְשִׁי לְמוֹנוּחֵי כִּי אֲדֹנָי גָּמַל עָלַי כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינֵי מִן דַּמְעָה אֶת רַגְלֵי מִדְּחִי. אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי אֲדֹנָי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. הַאֲמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עֲנִיתִי מֵאֵד. אֲנִי אֶמְרֵתִי בְּחַפְזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב. מַה אֲשִׁיב לִיהוָה כָּל תַּגְּמוּלוֹהִי עָלַי. כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשֵׂא וּבְשֵׁם אֲדֹנָי אֶקְרָא. נְדָרֵי לִיהוָה אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. יָקָר בְּעֵינֵי אֲדֹנָי הַמּוֹתָה לְחַסִּידָיו. אָנָּה אֲדֹנָי כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ אֲנִי עֲבָדְךָ בְּן אֲמַתְךָ פִּתְחַת לְמוֹסְרֵי. לֵךְ אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם אֲדֹנָי אֶקְרָא. נְדָרֵי לִיהוָה אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. יַחְצְרוֹת בֵּית אֲדֹנָי בְּתוֹכֵי יִרוּשָׁלַם הַלְלוּ יָהּ.

הִלְלוּ אֶת אֲדֹנָי כָּל גּוֹיִם שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֲמִים. כִּי גִבֵר עֲלֵינוּ חֲסִדוֹ וְאֵמַת אֲדֹנָי לְעוֹלָם הַלְלוּ יָהּ.

הוֹדוּ לִיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ. יֵאמֶר נָא יִשְׁרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ. יֵאמְרוּ נָא בֵּית אֶהְרֹן כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ. יֵאמְרוּ נָא יִרְאֵי אֲדֹנָי כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ. מִן הַמִּצַּר קָרַאתִי יָהּ עֲנֵנִי בְּמִרְחָב יָהּ. אֲדֹנָי לִי לֹא אֵירָא מִה יַעֲשֵׂה לִי אָדָם. אֲדֹנָי לִי בְעֲזָרְךָ וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאֵי טוֹב לְחַסוֹת בִּיהוָה מִבְּטַח בְּאָדָם. טוֹב לְחַסוֹת בִּיהוָה מִבְּטַח בְּנְדִיבִים. כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי בְּשֵׁם אֲדֹנָי כִּי אֲמִילֵם. סְבוּנִי גַם סָבְבוּנִי בְּשֵׁם אֲדֹנָי כִּי אֲמִילֵם. סְבוּנִי כְּדַבְּרוּרִים דַּעְכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם אֲדֹנָי כִּי אֲמִילֵם. דַּחַה דְחִיתִנִי לִנְפֹל וִיהוָה עֲזָרְנִי. עֲזִי וְזַמְרַת יָהּ וְיִהִי לִי לִישׁוּעָה. קוֹל הָנָה וְיִשׁוּעָה בְּאֶהְלִי צְדִיקִים יִמִּין אֲדֹנָי עֲשֵׂה חֵיל. יִמִּין אֲדֹנָי רֹמְמָה יִמִּין אֲדֹנָי עֲשֵׂה חֵיל. לֹא אָמוֹת כִּי אַחִיָּה וְאֶסְפֵּר מִעֲשֵׂי יָהּ. יִסֹּר יִסְרֵנִי יָהּ וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנִי. פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק אֲבֹא בָם אוֹדָה יָהּ. זֶה הַשַּׁעַר לִיהוָה צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ. אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתִנִי וְתָהִי לִי לִישׁוּעָה. אֲבָן מֵאֲסוּ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. מֵאֵת אֲדֹנָי הִיְתָה זֹאת הַיָּא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ. זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה אֲדֹנָי נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בּוֹ. אָנָּה אֲדֹנָי הוֹשִׁיעָה נָא אֲנָה אֲדֹנָי הַצְּלִיחָה נָא. בְּרוּךְ הִבָּא בְּשֵׁם אֲדֹנָי בְּכַנּוּכֶם מִבֵּית אֲדֹנָי. אֵל אֲדֹנָי וְיֵאָר לָנו אֲסֵרוּ חַג בְּעֵבְתֵימָם עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ. אֵלֵי אַתָּה וְאוֹדְךָ אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמָךְ. הוֹדוּ לִיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.

הוֹדוּ לִיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ. הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הַאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ. הוֹדוּ לְאֲדֹנָי הַאֲדֹנִים כִּי לְעֵלֵם חֲסִדוֹ. לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ. לַעֲשֵׂה הַשְּׁמִים בְּתַבּוּנָה כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ. לְרַקַּע הָאֶרֶץ עַל הַמַּיִם כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ. לַעֲשֵׂה אוֹרִים

גדלים כי לעולם חסדו. את השמש לממשלת ביום כי לעולם חסדו. את הירח וכוכבים לממשלות בליה כי לעולם חסדו. למכה מצרים בכוריהם כי לעולם חסדו. ויוצא ישראל מתוכם כי לעולם חסדו. ביד חזקה ובזרוע נטויה כי לעולם חסדו. לגזר ים סוף לגזרים כי לעולם חסדו. והעביר ישראל בתוכו כי לעולם חסדו. ונער פרעה וחילו בים סוף כי לעולם חסדו. למולך עמו במדבר כי לעולם חסדו. למכה מלכים גדלים כי לעולם חסדו. ויהרג מלכים אדירים כי לעולם חסדו. לסיחון מלך האמרי כי לעולם חסדו. ולעוג מלך הבשן כי לעולם חסדו. ונתן ארצם לנחלה כי לעולם חסדו. נחלה לישראל עבדו כי לעולם חסדו. שבשפלו זכר לנו כי לעולם חסדו. ויפקנו מצרינו כי לעולם חסדו. נתן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. הודו לאל השמים כי לעולם חסדו.

נשמת כל חי תברך את שמה אדני אלהינו, ורוח כל בשר תפאר ותרום וזכרה מלפנו, תמיד. מן העולם ועד העולם אתה אל, ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע, פודה ומציל ומפרינס ועונה ומרחם בכל עת צרה וצוקה. אין לנו מלך עוזר וסומך אלא אתה. אלהי הראשונים והאחרונים, אלה כל בריות, אדון כל תולדות, המהלל ברב התשבחות, המנהג עולמו בחסד ובריותיו ברחמים. ואדני ער הגה לא ינום ולא ישן המעורר ישנים והמקיץ נרדמים, והמשיח אלמים והמתיר אסורים והסומך נופלים והזוקף כפופים והמפענח נעלמים. ולך לבדך אנחנו מודים.

ואלו פינו מלא שירה כים, ולשוננו רנה כהמון גליו, ושפתותינו שבח כמרמרי רקיע, ועינינו מאירות כשמש וכירח, וידינו פרושות כנשרי שמים, ורגלינו קלות כאילות אין אנחנו מספיקים להודות לך אדני אלהינו ואלהי אבותינו, ולברך את שמך מלפנו על אחת מאלהי אלהי אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים, הטובות נסים ונפלאות שעשית עם אבותינו ועמנו. מלפנים ממצרים גאלתנו, אדני אלהינו, ומבית עבדים פדיתנו, ברעב ונתנו ובשבע כלכלתנו, מחרב הצלתנו ומדבר מלטתנו, ומחלים רעים ורבים ונאמנים דליתנו.

עד הגה עזרונו כחמך ולא עצבנו חסדיך, אדני אלהינו ואל תטשנו, אדני אלהינו, לנצח. על כן אברים שפלגת בנו ורוח ונשמה שנפחת באפינו ולשון אשר שמת בפינו הן הם ידו ויברכו וישבחו ויפארו וישוררו וירוממו ויעריצו ויקדישו וימליכו את שמך מלפנו תמיד. כי כל פה לך יודה, וכל לשון לך תשבע, וכל עין לך תצפה וכל בך לך תכרע, וכל קומה לפניך תשתחוה, וכל הלבבות יראוהו וכל קרב וכילות יזמרו לשמה כדבר שכתוב, כל עצמתי תאמרנה: אדני, מי כמוך מציל עני מחזק מפנו ועני ואביון מגזלו. שועת עניים אתה תשמע, צעקת הדל תקשיב ותושיע. מי ידמה לך ומי ישוה לך ומי יערך לך האל הגדול, הגבור והנוכח, אל עליון, קנה שמים וארץ. נהלך ונשבחך ונפארך ונברך את שם קדשך כאמור: לדוד, ברכי נפשי את אדני וכל קרבי את שם קדשו.

האל בתעצמות עזה, הגדול בכבוד שמה, הגבור לנצח והנוכח בנוראותיה, המלך היושב על כסא רם ונשא.

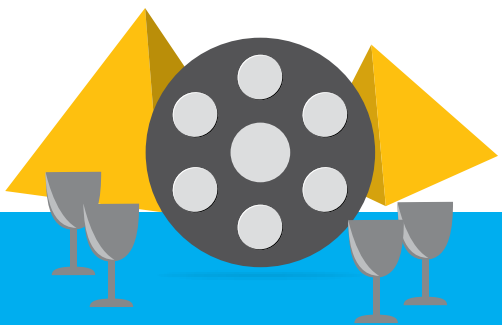
שוכן עד מרום וקדוש שמו, וכתוב: רננו צדיקים ביהוה, לישרים נאווה תהלה. בפי ישרים תתרוםם ובשפתי צדיקים תתברך ובלשון חסידים תתקדש ובקרב קדושים תתהלל.

ובמקהלות רבבות עמך בית ישראל ברנה יתפאר שמה מלפנו, בכל דור ודור, שכן חובת כל היצורים לפניך אדני אלהינו ואלהי אבותינו, להודות להלל לשבח, לפאר לרומם להדר ולנצח, לברך לעלה ולקלס על כל דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך.

ובכן, ישתבח שמך לעד מלפנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ. כי לך נאה אדני אלהינו ואלהי אבותינו. שיר ושבחה הלל וזמרה עוז וממשלה נצח גדלה וגבורה תהלה ותפארת קדשה ומלכות. ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש, ומעולם ועד עולם אתה אל.

יהללך אדני אלהינו על כל מעשיך, וחסידך צדיקים עושי רצונך, וכל עמך בית ישראל, ברנה ידו ויברכו וישבחו ויפארו וישוררו וירוממו ויעריצו ויקדישו וימליכו את שמך מלפנו תמיד. כי לך טוב להודות ולשמך נאה לזמרה, כי מעולם ועד עולם אתה אל. ברוך אתה אדני מלך מהלל בתשבחות:

שתיית הכוס הרביעית

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות כוס רביעי של ארבע כוסות. לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו על ידי
הוא טמיר ונגעלם בשם כל ישראל: ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננה:

ברוך אתה אדני אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

נשענים על צד שמאל ושותים את רוב היין שבכוס.

כשמסיימים לשתות את היין או את מיץ הענבים מברכים 'ברכה אחרונה':

ברוך אתה אדני אלהינו מלך העולם על הגפן ועל פרי הגפן ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שרצית
והנחלת לאבותינו לאכול מפריה ולשבוע מטובה. רחם נא אדני אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן
כבודך ועל מזבחך ועל היכלך. ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו והעלנו לתוכה ושמחנו בבנינה ונאכל מפריה
ונשבע מטובה ונברכך עליה בקדשה ובטהרה. (בשבת מוסיפים: ורצה והחליצנו ביום השבת הזה) ושמחנו ביום חג המצות
הזה. כי אתה אדני טוב ומטיב לכל ונודה לך על הארץ ועל פרי הגפן: ברוך אתה אדני על הארץ ועל פרי גפנה:

נרצה

אנחנו סיימנו לקיים את כל מצוות הלילה, אכלנו מצה, מרוה, שתינו ארבע כוסות, סיפרנו את סיפור
יציאת מצרים, ואחרי שקיימנו את כל המצוות כהלכתן, בוודאי הכל נרצה לפני הקדוש ברוך הוא.

נוהגים לומר את הפיוטים הללו אחרי שמסיימים את ליל הסדר:

חֲסַל סְדוֹר פִּסַּח כְּהִלְכְתּוֹ. כְּכֹל מְשַׁפְטוֹ וְחִקְתּוֹ. כְּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסִדֵּר אוֹתוֹ. כֵּן נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹתוֹ. זָךְ
שׁוֹכֵן מְעוֹנָה. קוֹמֵם קֹהֵל עֲדַת מִי מְנָה. בְּקִרְוֵב נֵהַל נְטַעֵי כְנֵה. פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרָנָה:

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם, לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם, לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם.

וּבְכֵן וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה:

אֲז רֹב נְסִים הִפְלֵאתָ בַּלַּיְלָה. בְּרֹאשׁ אֲשֶׁמוֹרֶת זֶה הַלַּיְלָה. גַּר צֶדֶק נִצְחָתוֹ כְּנַחֲלֶק לֹ לַיְלָה. וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה:

זִנְתָּ מֶלֶךְ גֵּר בְּחֵלוֹם הַלַּיְלָה. הִפְחַדְתָּ אֲרָמִי בְּאֶמֶשׁ לַיְלָה. וַיִּשֶׁר יִשְׂרָאֵל לְאֵל וַיִּוְכַל לֹ לַיְלָה. וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה:

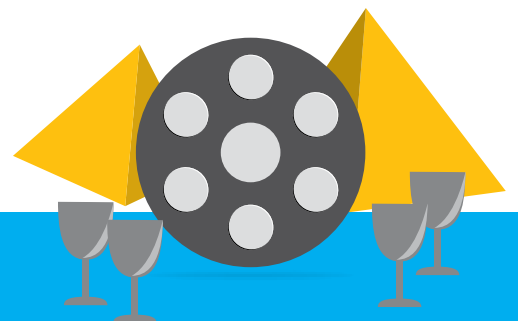
זָרַע בְּכוֹרֵי פִתְרוֹס מִחֲצַת בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה. חִילָם לֹא מִצְאוּ בְּקוֹמָם בַּלַּיְלָה. טִיסַת נְגִיד חֲרוּשֶׁת סְלִית בְּכוֹכְבֵי לַיְלָה. וַיְהִי
בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה:

יַעַץ מִחֶרֶף לְנוֹפֵף אוֹוֵי הוֹבֶשֶׁת פִּגְרִיו בַּלַּיְלָה. כָּרַע בַּל וּמִצְבוּ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה. לְאִישׁ חֲמוּדוֹת נִגְלָה רַז חֲזוֹת לַיְלָה. וַיְהִי
בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה:

מִשְׁתַּכֵּר בְּכֹלֵי קִדְשׁ נִהְרַג בּו בַּלַּיְלָה. נוֹשַׁע מִבּוֹר אֲרִיּוֹת פּוֹתֵר בְּעֲתוֹתַי לַיְלָה. שְׁנָאָה נֹטֵר אֲגָגִי וְכַתֵּב סְפָרִים בַּלַּיְלָה. וַיְהִי
בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה:

עוֹרֶרְתָּ נִצְחָךְ עָלָיו בְּנִדְד שְׁנַת לַיְלָה. פּוֹרָה תְּדַרְוֹךְ לְשׁוֹמֵר מֵה מְלִיָּלָה. צָרַח בְּשׁוֹמֵר וְשָׁח אֶתָּא בְּקֹר וְגַם לַיְלָה. וַיְהִי בַּחֲצֵי
הַלַּיְלָה:

קָרַב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה. רַם הוֹדַע כִּי לָךְ הַיּוֹם אַף לָךְ הַלַּיְלָה. שׁוֹמְרִים הִפְקֵד לְעִירְךָ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה.
תְּאִיר כְּאוֹר יוֹם חֲשַׁכְתָּ לַיְלָה. וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה:

ובכן ואמרתם זבח פסח:

אומץ גבורותיך הפלאת בפסח. בראש כל מועדות נשאת פסח. גלית לאזרחי חצות ליל פסח. ואמרתם זבח פסח:

דלתיו דפקת כחום היום בפסח. הסעיד נוצצים עגות מצות בפסח. ואל הבקר רץ זכר לשור ערך פסח. ואמרתם זבח פסח:

זועמו סדומים ולהטו באש בפסח. חלץ לוט מהם ומצות אפה בקץ פסח. טאטאת אדמת מוף ונוף בעברך בפסח. ואמרתם זבח פסח:

יה ראש כל און מחצת בליל שמור פסח. כביר על בן בכור פסחת בדם פסח. לבלתי תת משחית לבא בפתיחי בפסח. ואמרתם זבח פסח:

מסגרת סגרה בעתותי פסח. נשמדה מדן בצליל שעוהי עומר פסח. שורפו משמני פול ולוד ביקד יקוד פסח. ואמרתם זבח פסח:

עוד היום בנוב לעמוד עד געה עונת פסח. פס יד פתבה לקעקע צול בפסח. צפה הצפית ערוך השלחן בפסח. ואמרתם זבח פסח:

קהל כנסה הדסה צום לשלש בפסח. ראש מבית רשע מחצת בעץ חמשים בפסח. שתי אלה רגע תביא לעוצית בפסח. תעוז ידך ותרום ימינך כליל התקדש חג פסח. ואמרתם זבח פסח:

כי לו נאה. כי לו יאה:

אדיר במלוכה. בחור כהלכה. גודויו יאמרו לו: לך ולך לך כי לך לך אף לך לך אדני הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה:

דגול במלוכה. הדור כהלכה. ותיקיו יאמרו לו: לך ולך לך כי לך לך אף לך לך אדני הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה:

זכאי במלוכה. חסין כהלכה. טפסריו יאמרו לו: לך ולך לך כי לך לך אף לך לך אדני הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה:

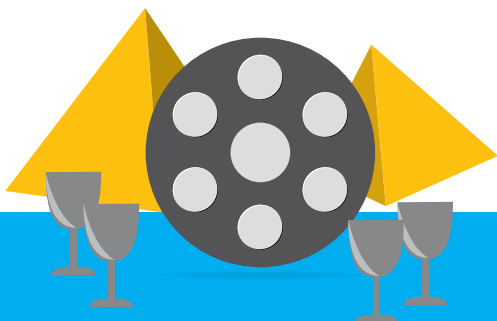
יחיד במלוכה. כביר כהלכה. למודיו יאמרו לו: לך ולך לך כי לך לך אף לך לך אדני הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה:

מלך במלוכה. נורא כהלכה. סביביו יאמרו לו: לך ולך לך כי לך לך אף לך לך אדני הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה: עניו במלוכה.

פודה כהלכה. צדיקיו יאמרו לו: לך ולך לך כי לך לך אף לך לך אדני הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה:

קדוש במלוכה. רחום כהלכה. שגאניו יאמרו לו: לך ולך לך כי לך לך אף לך לך אדני הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה:

תקיף במלוכה. תומך כהלכה. תמימיו יאמרו לו: לך ולך לך כי לך לך אף לך לך אדני הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה:

אָדיר הוּא יבְנֵה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב. בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בְּנֵה אֵל בְּנֵה. בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקִרְוֹב:
בְּחוּר הוּא. גְּדוּל הוּא. דָּגוּל הוּא. יבְנֵה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב. בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בְּנֵה אֵל בְּנֵה. בְּנֵה
בֵּיתְךָ בְּקִרְוֹב:

הָדוּר הוּא. וְתִיק הוּא. זָכָאֵי הוּא. חֲסִיד הוּא. יבְנֵה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב. בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בְּנֵה
אֵל בְּנֵה. בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקִרְוֹב:

טְהוּר הוּא. יְחִיד הוּא. כְּפִיר הוּא. לְמוּד הוּא. מְלַךְ הוּא. נוֹרָא הוּא. סְגִיב הוּא. עֲזוּז הוּא. פּוֹדֵה הוּא.
צְדִיק הוּא. יבְנֵה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב. בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בְּנֵה אֵל בְּנֵה. בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקִרְוֹב:
קְדוּשׁ הוּא. רְחוּם הוּא. שְׂדֵי הוּא. תְּקִיף הוּא. יבְנֵה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב. בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בְּנֵה
אֵל בְּנֵה. בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקִרְוֹב:

אָחַד מִי יוֹדֵעַ. אָחַד אֲנִי יוֹדֵעַ. אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׂבַשְׂמִים וּבְאָרְץ:

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁנֵי לוּחוֹת הַבְּרִית. אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׂבַשְׂמִים וּבְאָרְץ:

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוּחוֹת הַבְּרִית. אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׂבַשְׂמִים וּבְאָרְץ:

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ. אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוּחוֹת הַבְּרִית. אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׂבַשְׂמִים
וּבְאָרְץ:

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ. חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוּחוֹת הַבְּרִית. אָחַד
אֱלֹהֵינוּ שְׂבַשְׂמִים וּבְאָרְץ:

שֵׁשׁ מִי יוֹדֵעַ. שֵׁשׁ אֲנִי יוֹדֵעַ. שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי
לוּחוֹת הַבְּרִית. אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׂבַשְׂמִים וּבְאָרְץ:

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ. שִׁבְעָה אֲנִי יוֹדֵעַ. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּת. שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת.
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוּחוֹת הַבְּרִית. אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׂבַשְׂמִים וּבְאָרְץ:

שְׁמוֹנֶה מִי יוֹדֵעַ. שְׁמוֹנֶה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁמוֹנֶה יְמֵי מִלָּה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּת. שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי
תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוּחוֹת הַבְּרִית. אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׂבַשְׂמִים וּבְאָרְץ:

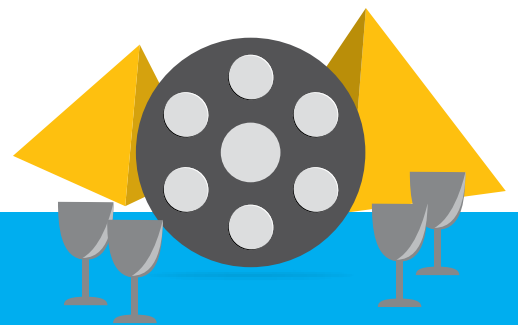
תִּשְׁעָה מִי יוֹדֵעַ. תִּשְׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ. תִּשְׁעָה יְרַחֵי לֵידָה. שְׁמוֹנֶה יְמֵי מִלָּה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּת. שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה.
חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוּחוֹת הַבְּרִית. אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׂבַשְׂמִים וּבְאָרְץ:

עֶשְׂרֵה מִי יוֹדֵעַ. עֶשְׂרֵה אֲנִי יוֹדֵעַ. עֶשְׂרֵה דְבָרִיא. תִּשְׁעָה יְרַחֵי לֵידָה. שְׁמוֹנֶה יְמֵי מִלָּה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּת. שֵׁשׁ
סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוּחוֹת הַבְּרִית. אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׂבַשְׂמִים
וּבְאָרְץ:

אַחַד עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ. אַחַד עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבֵי־א. עֶשְׂרֵה דְבָרִיא. תִּשְׁעָה יְרַחֵי לֵידָה. שְׁמוֹנֶה יְמֵי
מִלָּה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּת. שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוּחוֹת
הַבְּרִית. אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׂבַשְׂמִים וּבְאָרְץ:

שְׁנַיִם עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם עָשָׂר שְׂבַטֵי־א. אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבֵי־א. עֶשְׂרֵה דְבָרִיא. תִּשְׁעָה יְרַחֵי
לֵידָה. שְׁמוֹנֶה יְמֵי מִלָּה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּת. שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה
אָבוֹת. שְׁנֵי לוּחוֹת הַבְּרִית. אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׂבַשְׂמִים וּבְאָרְץ:

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מְדָא. שְׁנַיִם עָשָׂר שְׂבַטֵי־א. אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבֵי־א. עֶשְׂרֵה

דְּבַרְיָא. תְּשַׁעַה יְרַחֵי לֵידָה. שְׁמוֹנָה יָמֵי מִילָה. שְׁבַעַה יָמֵי שְׂבִיתָא. שְׁשָׁה סְדְרֵי מְשֻׁנָּה. חֲמֵתוּרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת.
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוֹחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׂבַשְׁמִים וּבְאָרְץ:

חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא:

דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זוּזֵי. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא:

וְאַתָּא שׁוֹנְרָא, וְאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זוּזֵי. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא:

וְאַתָּא כְּלָבָא, וְנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זוּזֵי. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא:

וְאַתָּא חוּטְרָא, וְהֵפֵה לְכְלָבָא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זוּזֵי. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא:

וְאַתָּא נוּרָא, וְשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהֵפֵה לְכְלָבָא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זוּזֵי. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא:

וְאַתָּא מִיָּא, וְכָבֵה לְנוּרָא, דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהֵפֵה לְכְלָבָא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זוּזֵי.
חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא:

וְאַתָּא תוּרָא, וְשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכָבֵה לְנוּרָא, דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהֵפֵה לְכְלָבָא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין
אַבָּא בְּתַרֵּי זוּזֵי. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא:

וְאַתָּא הַשׁוּחַט, וְשַׁחַט לְתוּרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכָבֵה לְנוּרָא, דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהֵפֵה לְכְלָבָא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא,
דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זוּזֵי. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא:

וְאַתָּא מְלֶאךְ הַמּוֹת, וְשַׁחַט לְשׁוּחַט, דְּשַׁחַט לְתוּרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכָבֵה לְנוּרָא, דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהֵפֵה לְכְלָבָא,
דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זוּזֵי. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא:

וְאַתָּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשַׁחַט לְמְלֶאךְ הַמּוֹת, דְּשַׁחַט לְשׁוּחַט, דְּשִׁתָּה לְתוּרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכָבֵה לְנוּרָא,
דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהֵפֵה לְכְלָבָא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זוּזֵי. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא:

